

УНІВЕРСАЛЬНИЙ ДИЗАЙН

Викладач: доктор філософії у галузі педагогіки, доцент кафедри дизайну, член Спільноти дизайнерів України Чемерис Ганна Юріївна

Кафедра: дизайну (факультет СПП ЗНУ, Жуковського 55-а, IV корпус ЗНУ, ауд. 208, 210)

Е-mail кафедри: designznu@gmail.com

Е-mail викладача: Чемерис Г.Ю. Anyta.Chemeris@gmail.com

Інші засоби зв'язку з викладачем: Moodle (форум курсу, приватні повідомлення), E-mail, Hangouts, Viber, Telegram.

Освітня програма, рівень вищої освіти:		022 Графічний дизайн Магістр					
Статус дисципліни:		Обов'язкові компоненти освітньої програми					
Кредити ECTS	4	Навч. рік:	2022-23	Рік навчання	1	Тижні	14
Кількість годин	120	Кількість змістових модулів	6	Лекційні заняття – 14 Лабораторні заняття – 28 Самостійна робота – 78			
Вид контролю:		Залік					
Посилання на курс в Moodle			https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=14947				
Консультації: особисті – за попереднім узгодженням, IV корпус ЗНУ, ауд. 210; дистанційні – Google Meet, ZOOM, за попередньою домовленістю Запис на консультації через Hangouts, Viber, Telegram, E-mail							

ОПИС КУРСУ

Курс «Універсальний дизайн» пропонується студентам другого рівня вищої освіти (освітній ступінь «Магістр») освітньої програми «Графічний дизайн» спеціальності 022 «Дизайн», першого року навчання. Курс розроблено на основі аналізу, систематизації та узагальнення великої кількості різноманітної документації з різних джерел. На зміст та структуру навчального матеріалу мав вплив практичний та викладацький досвід, у результаті чого матеріал було систематизовано у стислій та доступній формі. Курс розкриває особливості професійної діяльності майбутнього дизайнера з проектування інклюзивного, універсального та доступного дизайну.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Універсальний дизайн» є формування уявлень про особливості використання підходів універсального, доступного та інклюзивного дизайну та формуванні базисних навичок впровадження набутих знань в проектуванні об'єктів дизайну. Даний курс допоможе отримати навички розробки дизайн-проекту на всіх основних етапах, починаючи від творчого пошуку та формулювання вимог закінчуючи готовим проектним рішенням з урахуванням особливостей та вимог побудови сталого та інклюзивного суспільства. Матеріали курсу націлені на підвищення рівня професійної компетентності майбутніх дизайнерів. Передбачено комплексне використання різноманітних методів організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності студентів та методів стимулювання і мотивації їх навчання, що сприяють розвитку творчих засад особистості майбутнього дизайнера, з урахуванням індивідуальних особливостей студента й спілкування. Курс побудований таким чином, щоб максимально підготувати слухача до реальних завдань, тому в ньому розглядаються сучасні підходи до розробки, а також враховуються актуальні стандарти та норми дизайну.

В процесі навчання студенти отримають теоретичну базу знань і зможуть закріпити її на практиці використовуючи сучасні інструменти і підходи які знадобляться їм для роботи на реальних проектах.

Основними завданнями викладання дисципліни «Універсальний дизайн» є:

- *систематизувати знання з питань принципів доступності, універсального дизайну;*
- *створити у студентів цілісне уявлення про потреби маломобільних груп населення та забезпечення їх права на незалежний спосіб життя і участь у всіх життєвих аспектах;*
- *систематизувати знання щодо чинного законодавства забезпечення доступності для маломобільних груп населення і принципів універсального дизайну;*
- *забезпечити тісний взаємозв'язок теоретичної та практичної складової курсу навчання, сформувати здатність до застосування основних положень концепції універсального, інклюзивного та доступного дизайну в проектній діяльності;*
- *сформувати компетентності щодо аналізу особливостей універсального та доступного дизайну, визначати, їхні переваги та проблемні аспекти;*
- *вироблення здатності визначати особливості проектування відповідно до принципів універсального дизайну;*
- *вироблення здатності визначати цілі та шляхи створення власного арсеналу формотворчих засобів в різних проектних ситуаціях;*
- *на основі отриманих знань та у взаємодії з теоретичними положеннями суміжних дисциплін приймати обґрунтовані, раціональні та оригінальні проектні рішення закладів освіти, враховуючи принципи і підходи універсального дизайну;*
- *надати студентам знання і практичні навички здійснювати передпроектний аналіз;*
- *сформувати компетентності щодо аналізу предметної області, вміння формувати, аналізувати та моделювати вимоги до проектного рішення;*
- *вироблення здатності ідентифікувати, класифікувати та описувати проектні завдання, знаходити раціональні методи й підходи до їх розв'язання;*
- *сформувати компетентності, необхідні для проектування та здатність застосовувати сучасні стратегії дизайн-досліджень;*
- *підготувати студентів до провадження дослідницької та проектної діяльності.*

Зміст навчальної дисципліни передбачає знайомство студентів з основами розробки універсального та доступного дизайну. Отримані знання та навички можуть бути використані для подальшого самостійного опрацювання більш складних прийомів і методів роботи в професійних програмах обробки графіки.

***Формат курсу** – очний, заочний, дистанційний: проведення інтерактивних лекцій, лабораторних занять, занять у форматі тренінгу та консультацій.*

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

*У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути таких **результатів навчання (знання, уміння тощо) та компетентностей:***

- ІК** *Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі дизайну або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.*
- ЗК2** *Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.*
- ЗК6** *Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.*
- ЗК7** *Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.*
- ЗК8** *Здатність застосовувати методологію наукових досліджень на теоретичному і практичному рівнях*

- СК1** Здатність здійснювати концептуальне проектування об'єктів дизайну з урахуванням функціональних, технічних, технологічних, екологічних та естетичних вимог (за спеціалізацією).
- СК2** Здатність проведення проектного аналізу усіх впливових чинників і складових проектування та формування авторської концепції проекту
- СК3** Здатність розуміти і використовувати причинно-наслідкові зв'язки у розвитку дизайну та сучасних видів мистецтв.
- СК9** Здатність створювати затребуваний на ринку та суспільно відповідальний продукт дизайну (товари і послуги).
- СК11** Здатність застосовувати методологію наукових досліджень на теоретичному і практичному рівнях.
- СК12** Здатність використання апаратних та програмних засобів комп'ютерних технологій в процесі концептуального та комплексного проектування об'єктів дизайну
- СК13** Здатність проектувати різноманітні об'єкти цифрового дизайну, використовуючи індивідуальні прийоми для створення авторського образу та комунікації з цільовою аудиторією із застосуванням синтезу мистецьких та технічних засобів.
- ПРН6** Формувати проектні складові у межах проектних концепцій; володіти художніми та мистецькими формами соціальної відповідальності.
- ПРН7** Критично осмислювати теорії, принципи, методи та поняття з різних предметних галузей для розв'язання завдань і проблем у галузі дизайну.
- ПРН8** Здійснювати передпроектний аналіз із урахуванням усіх вагомих чинників, що впливають на об'єкт проектування; формулювати авторську концепцію проекту
- ПРН9** Застосовувати методiku концептуального проектування та здійснювати процес проектування з урахуванням сучасних технологій і конструктивних вирішень, а також функціональних та естетичних вимог до об'єкта дизайну.
- ПРН22** Здійснювати дизайн-дослідження, генерувати ідеї та розуміти специфіку комплексного та концептуального проектування об'єктів дизайну, застосовувати набуті знання й розуміння психології дизайну у сфері професійної діяльності та/або навчання.

ОСНОВНІ НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Лекційні матеріали та презентаційний матеріал до них, плани лабораторних занять та методичні рекомендації до них, методичні рекомендації до виконання індивідуальних дослідницьких завдань та групових творчих проектів завдань розміщені на платформі Moodle: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=14947>

КОНТРОЛЬНІ ЗАХОДИ

Поточні контрольні заходи (тах 60 балів):

Поточний контроль здійснюється у ході повсякденної навчальної діяльності студентів: експрес-тестування під час аудиторних занять; виконання лабораторних завдань (проекти, презентації, доповіді); усні відповіді; контрольні тестування по закінченню вивчення розділів. При наявності 35 балів поточного контролю, студент допускається до підсумкового контролю. Якщо студент із поважних причин пропустив заняття, для відпрацювання матеріалу йому пропонується виконання пропущених завдань (теоретичних та лабораторних) та проводиться усне опитування щодо вивчених тем.

Підсумкові контрольні заходи (тах 40 балів):

Підсумковий контроль – здійснюється після завершення вивчення курсу: залік.

Практична частина екзамену (тах 10 балів). Творче завдання за індивідуальною тематикою.

Теоретична частина екзамену - підсумкове тестування на платформі Moodle (тах 30 балів).

Критерії оцінювання

*1. Максимальну кількість балів – **100** (А – за шкалою ECTS, «відмінно» за національною шкалою) може отримати студент, який регулярно працював і у повному обсязі опанував матеріал дисципліни, логічно побудував, і професійно виконав завдання, тести, при цьому студент не зробив жодної помилки, надав декілька варіантів за відповідними темами, став переможцем чи лауреатом всеукраїнського конкурсу студентських дизайнерських робіт, олімпіади з дизайну, підготував наукову публікацію або виступив з доповіддю на науковій конференції.*

*2. **90-99 балів** (А – за шкалою ECTS, «відмінно» за національною шкалою) отримує студент, який регулярно працював і у повному обсязі опанував матеріал дисципліни, вчасно та якісно справився з усіма завданнями, творчо підійшов до їх виконання, надав варіанти за відповідними темами, відповів на контрольні питання не зробивши помилок.*

*3. **82-89 балів** (В – за шкалою ECTS, «добре» за національною шкалою) отримує студент, який в цілому добре опанував матеріал дисципліни, відповідно до вимог якісно справився з усіма завданнями, і допустив незначні помилки.*

*4. **75-81 балів** (С – за шкалою ECTS, «добре» за національною шкалою) отримує студент, який в цілому впорався з матеріалами дисципліни і отримав певні знання та навички роботи з комп'ютерними програмами, виконав основні задачі, але виконана робота мала значні недоліки, допущені декілька суттєвих помилок в відповідях.*

*5. **64-74 балів** (D – за шкалою ECTS, «задовільно» за національною шкалою) заслуговує студент, який не в повному обсязі опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, при цьому виконана робота має ряд значних недоліків (неохайність виконання, формальний підхід у відношенні творчого рішення, невчасна подача, тощо), відповів на основні контрольні запитання, при цьому допустивши суттєві помилки.*

*6. **60-63 балів** (Е – за шкалою ECTS, «задовільно» за національною шкалою) отримає студент, який не проявив належного відношення до опанування матеріалів дисципліни, не впорався з головними вимогами завдання, виконав роботу на низькому рівні з численними недоліками, відповів на основні контрольні запитання, при цьому допустивши значну кількість помилок.*

*7. **35-59 балів** (FХ- за шкалою ECTS, «незадовільно» за національною шкалою) отримав студент, який не впорався із завданням, мав погані показники поточного контролю, вчасно не підготував (або виконав на незадовільному рівні) роботу, не опанував основних положень дисципліни. За такої оцінки студент має змогу перездати роботу у відведений для цього час.*

*8. **0-34 балів** (F – за шкалою ECTS, «незадовільно» за національною шкалою) отримує студент, який за відсутності поважних причин ігнорував аудиторні і самостійні заняття, не опанував жодного розділу навчальної програми, мав незадовільні оцінки за результатами поточного контролю, не виконав завдання і не з'явився на захист проекту.*

Заохочувальні бали:

5 балів – публікація тез доповіді

5 балів – виступ з доповіддю на студентській науковій конференції, олімпіаді

10 балів – участь у всеукраїнському чи міжнародному конкурсі дизайнерських робіт або здобуття призового місця у конкурсі наукових робіт з дизайну

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет соціальної педагогіки та психології
Силабус навчальної дисципліни

E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

Контрольний захід		Термін виконання	% від загальної оцінки
Поточний контроль (max 60%)			
Змістовий модуль 1 (розділ 1) Основні положення концепції універсального дизайну	Усне опитування, термінологічний диктант, експрес-тестування	тиждень	1%
	Робота на лабораторних заняттях	лабораторні 1, 2,	4%
	Завдання самостійної роботи	до завершення змістовного модулю	2%
Змістовий модуль 2 (розділ 2) 7 принципів універсального дизайну	Усне опитування, експрес-тестування, термінологічний диктант	тиждень	1%
	Робота на лабораторних заняттях	лабораторні 3, 4,	6%
	Завдання самостійної роботи	до завершення змістовного модулю	2%
Змістовий модуль 3 (розділ 3) Основні 4 фокуси універсального дизайну. Інформаційний фокус.	Усне опитування, термінологічний диктант, експрес-тестування	тиждень	1%
	Робота на лабораторних заняттях	лабораторні 5, 6, 7	9%
	Завдання самостійної роботи	до завершення змістовного модулю	3%
	Контрольне тестування	останнє очне заняття змістовного модулю 3	2%
Змістовий модуль 4 (розділ 4) Концепція Людино-центрованого дизайну (Human-centered design)	Усне опитування, експрес-тестування, термінологічний диктант	тиждень	1%
	Робота на лабораторних заняттях	лабораторні 8-10	9%
	Завдання самостійної роботи	до завершення змістовного модулю	3%
Змістовий модуль 5 (розділ 5) Цифрова та веб-доступність (Digital & Web Accessibility)	Усне опитування, експрес-тестування, термінологічний диктант	тиждень	1%
	Робота на лабораторних заняттях	лабораторні 11-13	8%
	Завдання самостійної роботи	до завершення змістовного модулю	3%
Змістовий модуль 6 (розділ 6) Нормативно-правове забезпечення проектування універсального дизайну	Усне опитування, експрес-тестування, термінологічний диктант	тиждень	1%
	Робота на лабораторних заняттях	лабораторні 14	1%
	Завдання самостійної роботи	до завершення змістовного модулю	1%
	Контрольне тестування	останнє очне заняття змістовного модулю 6	2%
Підсумковий контроль (max 40%)			40%
Залік (теоретична частина)			30%

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет соціальної педагогіки та психології
Силабус навчальної дисципліни

Залік (практична частина)		10%
Разом		100%

РОЗКЛАД КУРСУ ЗА ТЕМАМИ І КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Тиждень і вид заняття	Тема заняття	Контрольне завдання	Кількість балів (max)
Змістовий модуль 1. Основні положення концепції універсального дизайну			
Лекція 1	Основні положення концепції універсального дизайну	Проходження контрольного тестування 1	1
Лабораторне заняття 1	Розробка зручного та доступного для всіх презентаційного матеріалу.	Розробка презентації	2
Лабораторне заняття 2	Дослідження 7 прикладів Універсального дизайну від Pinterest	Розробка презентації	2
Самостійна робота з теми			2
Змістовий модуль 2 7 принципів універсального дизайну			
Лекція 2	7 принципів універсального дизайну	Проходження контрольного тестування 1	1
Лабораторне заняття 3-4	Приклади універсального дизайну відповідно до 7 принципів. Досвід України у вирішенні проблеми доступності.	Звіт за результатами аналізу	6
Самостійна робота з теми		Робота над проектом	2
Змістовий модуль 3 Основні 4 фокуси універсального дизайну. Інформаційний фокус.			
Лекція 3	Основні 4 фокуси універсального дизайну. Інформаційний фокус.	Проходження контрольного тестування 1	1
Лабораторне заняття 5-7	Аналіз доступності інформаційно-комунікаційних та допоміжних технологій для людей з інвалідністю на доступність	Звіт за результатами аналізу	9
Самостійна робота з теми		Робота над проектом	3
Контрольне тестування 1		Проходження електронного тестування в СЕЗН ЗНУ для перевірки якості засвоєння матеріалу	2
Змістовий модуль 4 Концепція Людино-центрованого дизайну (Human-centered design)			
Лекція 4	Концепція Людино-центрованого дизайну (Human-centered design)	Проходження контрольного тестування 2	1
Лабораторне заняття 8-10	Аналіз доступності інформаційно-комунікаційних та допоміжних технологій на доступність	Звіт за результатами аналізу	9
Самостійна		Робота над проектом	3

робота з теми			
Змістовий модуль 5 Цифрова та веб-доступність (Digital & Wes Accessibility)			
Лекція 5-6	Цифрова та веб-доступність (Digital & Wes Accessibility)	Проходження контрольного тестування 2	1
Лабораторне заняття 11-13	Аналіз доступності веб-ресурсів	Звіт за результатами аналізу	8
Самостійна робота з теми		Робота над проектом	3
Змістовий модуль 6 Нормативно-правове забезпечення проектування універсального дизайну			
Лекція 7	Нормативно-правове забезпечення проектування універсального дизайну	Проходження контрольного тестування 2	1
Лабораторне заняття 14	Вивчення правової та нормативної законодавчої бази доступності	Вивчення правової та нормативної законодавчої бази доступності	1
Самостійна робота з теми		Робота над проектом	1
Контрольне тестування 2		Проходження електронного тестування в СЕЗН ЗНУ для перевірки якості засвоєння матеріалу	2
Залік	Теоретичне завдання	Проходження електронного тестування в СЕЗН ЗНУ для перевірки якості засвоєння матеріалу	30
Залік	Практичне завдання	Виконання індивідуального завдання для перевірки навичок застосування комп'ютерних технологій у дизайн-проектуванні	10

Наприкінці семестру, під час екзаменаційно-залікової сесії проводиться підсумковий контроль – Залік.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Універсальний дизайн. URL: ud.org.ua
2. Азін В. О., Байда Л. Ю., Грибальський Я. В., Красюкова-Еннс О. В. Доступність та універсальний дизайн : навч.-метод. посіб. Київ, 2013. 128с. URL: ud.org.ua/images/pdf/Dostupnist_ta_universalnij_dizayn.pdf
3. Безперешкодний доступ людей з інвалідністю та маломобільних груп населення: принципи та рекомендації. URL: www.pervomaisk.mk.ua/userfiles/безперешкодний_доступ_людей_з_інвалідністю.pdf
4. Іванова О. Презентація категорії «Універсальний дизайн». 2017. URL: ud.org.ua/biblioteka/prezentatsiji/280-prezentatsiya-kategoriji-universalnij-dizajn-v-ramkakh-konkursu-get-me-to-the-top
5. Печончик Т., Виртосу І. Універсальний Дизайн: практичні поради для кожного. Упорядники: Л. Байда, А. Стеценко, К. Баграмян. 2015. URL: ud.org.ua/biblioteka/books/87-universalnij-dizajn-praktichni-poradi-dlya-kozhnogo
6. Самко А., Іванова О. Універсальний дизайн та інклюзивне дизайн-мислення. 25-26.09.2017. URL: ud.org.ua/biblioteka/prezentatsiji/279-universalnij-dizajn-ta-inklyuzivne-dizajn-mislennya
7. Скрипка Н., Грибальський Я., Азін В. Посібник «Доступність до об'єктів житлового та громадського призначення для людей з інвалідністю» (методичний посібник, видання V (доповнене)) підготовлено Всеукраїнським громадським соціальнополітичним об'єднанням «Національна Асамблея інвалідів України». Київ : Видавництво «Київська правда», 2012 URL: ud.org.ua/images/pdf/Dostupnist_do_objektiv.pdf

Допоміжна

1. Азін В. Доступність в інфраструктурі. URL: ud.org.ua/biblioteka/prezentatsiji/217-dostupnist-v-infrastrukturi
2. Анкета визначення доступності. URL: ud.org.ua/2017-11-15-14-12-34/anketa-viznachennya-dostupnosti
3. Байда Л. Універсальний дизайн в сфері освіти. URL: ud.org.ua/biblioteka/prezentatsiji/212-universalnij-dizajn-v-sferi-osviti
4. Порадник щодо створення доступного середовища для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Створений за підтримки Урядового уповноваженого з прав осіб з інвалідністю. URL: shev.kievcity.gov.ua/files/2017/12/11/poradnuk.pdf
5. Софій Н. Інклюзивна освіта й універсальний дизайн. URL: ud.org.ua/biblioteka/prezentatsiji/211-inklyuzivna-osvita-j-universalnij-dizajn
6. Чому доступність є важливою? URL: ud.org.ua/images/pdf/Chomu_dostupnist_e_vazhlyvoyu.pdf
7. Achieving full participation through Universal Design. Report drawn up by Mr Søren Ginnerup. Council of Europe Publishing, 2009. URL: universaldesign.ie/News-events/.../Jean-Marie-Vanhove.pdf
8. Inclusive Buildings, Products & Services: Challenges in Universal Design. Ed. by T. Vavik. Trondheim: Tapir Academic Press, 2009. 270 p.
9. McGuire J.M., Scott S.S., Shaw S.F. Universal Design and Its Applications in Educational Environments. Remedial and Special Education. Vol. 27(3), May/June 2006, pp. 166–175. URL: www.regent.edu/acad/schedu/pdfs/UD_Article_2006.pdf
10. Ronald L. Mace on NC State University, College of Design. Design.ncsu.edu. Retrieved 2013-07-26. URL: projects.ncsu.edu/ncsu/design/cud/about_us/usronmace.htm
11. The Code on Accessibility in the Built Environment 2013. Building and Construction Authority. URL: www.bca.gov.sg/BarrierFree/others/ACCESSIBILITY_CODE_2013.pdf
12. Universal Design Guide for Public Places 2016. BCA universal design guide URL: www.bca.gov.sg/friendlybuilding/Contents/Contents.aspx?ContId=454
13. What-is-Universal-Design/UD-Organisations/Centre for Excellence in Universal Design (CEUD) universaldesign.ie/

Нормативні документи

1. Закон України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні». Режим доступу : zakon1.rada.gov.ua/laws/show/875-12
2. Всесвітня програма дій стосовно інвалідів, прийнята Генеральною Асамблеєю 3 грудня 1982 року : Резолюція ООН 37/52.
3. Стандартні правила забезпечення рівних можливостей для інвалідів: Резолюція Генеральної Асамблеї ООН No 48/96. URL: zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_306
4. Конвенція про права інвалідів: Резолюція Генеральної асамблеї ООН No 61/106, прийнята на шістдесят першій сесії ГА ООН 2006 року (Конвенцію ратифіковано законом України No 1767-VI від 16.12.2009). URL: zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_g71
5. Національна доповідь про людський розвиток «Україна: шлях до соціального залучення». ПРООН в Україні. Київ, 2011.
6. World report on disability 2011. World Health Organization. URL: apps.who.int/bookorders/anglais/detart1.jsp?codlan=1&codcol=15&codcch=809
7. Конвенція ООН про права інвалідів: Резолюція Генеральної асамблеї ООН No 61/106, прийнята на шістдесят першій сесії ГА ООН 2006 року (Ратифіковано Законом України No 1767-VI від 16.12.2009). URL: zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_g71
8. Конвенція про права дитини. (Ратифіковано Постановою ВР N 789-XII (789-12) від 27.02.91). URL: ud.org.ua/zakonodavstvo/mizhnarodni-dokumenti-ta-standarti/168-2013-01-17-11-19-11.
9. Наказ Міністерства освіти і науки України від 01 жовтня 2010 року No 912 "Про затвердження Концепції розвитку інклюзивної освіти". URL: mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-kontseptsii-rozvitku-inklyuzivnogo-navchannya
10. Рекомендація CM/Rec(2009)8 Комітету міністрів державам-членам, щодо досягнення повноцінної участі завдяки Універсальному проектуванню і дизайну URL: ud.org.ua/zakonodavstvo/mizhnarodni-dokumenti-ta-standarti/172-cmrec20098
11. Стандартні правила забезпечення рівних можливостей для інвалідів: Резолюція Генеральної Асамблеї ООН No 48/96. URL: zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_30617

РЕГУЛЯЦІЇ І ПОЛІТИКИ КУРСУ

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Студенти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. У разі наявності поважної причини для пропуску заняття або невиконання завдань у встановлений термін, передбачається відпрацювання студентом пропущеного матеріалу протягом наступних двох тижнів, або за домовленістю з викладачем.

За умови систематичних пропусків може бути застосована процедура повторного вивчення дисципліни (див. посилання на Положення у додатку до силабусу).

Політика академічної доброчесності

Усі письмові роботи, що виконуються слухачами під час проходження курсу, перевіряються на наявність плагіату за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення UniCheck.

Відповідно до чинних правових норм, плагіатом вважатиметься: копіювання чужої наукової роботи чи декількох робіт та оприлюднення результату під своїм іменем; створення суміші власного та запозиченого тексту без належного цитування джерел; рерайт (перефразування чужої праці без згадування оригінального автора). Будь-яка ідея, думка чи речення, ілюстрація чи фото, яке ви запозичуєте, має супроводжуватися посиланням на першоджерело. Виконавці індивідуальних дослідницьких завдань обов'язково додають до текстів своїх робіт власноруч підписану Декларацію академічної доброчесності (див. посилання у Додатку до силабусу).

Роботи, у яких виявлено ознаки плагіату, до розгляду не приймаються і відхиляються без права перескладання. Якщо ви не впевнені, чи підпадають зроблені вами запозичення під визначення плагіату, будь ласка, проконсультуйтеся з викладачем.

Висока академічна культура та європейські стандарти якості освіти, яких дотримуються у ЗНУ, вимагають від дослідників відповідального ставлення до вибору джерел. Посилання на такі ресурси, як Wikipedia, бази даних рефератів та письмових робіт (Studopedia.org та подібні) є неприпустимим. Рекомендовані бази даних для пошуку джерел:

Електронні ресурси Національної бібліотеки ім. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua>

Цифрова повнотекстова база даних англomовної наукової періодики JSTOR: <https://www.jstor.org/>

Усі учасники навчального процесу дотримуються академічної доброчесності. Під час виконання письмових видів робіт або під час підготовки виступів, які передбачають самостійне опрацювання літературних та інших джерел плагіат не допускається. Використання всіх теоретичних матеріалів передбачає обов'язкове посилання на офіційне джерело (автора). Виявлення плагіату стає підставою для незарахування виконаної роботи.

Якщо ви не впевнені, що таке плагіат, фабрикація, фальсифікація, порадьтеся з викладачем. До студентів, у роботах яких буде виявлено списування, плагіат чи інші прояви недоброчесної поведінки можуть бути застосовані різні дисциплінарні заходи (див. посилання на Кодекс академічної доброчесності ЗНУ в додатку до силабусу).

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Будь ласка, вимкніть на беззвучний режим свої мобільні телефони та не користуйтеся ними під час занять. Мобільні телефони відволікають викладача та ваших колег. Під час занять заборонено надсилання текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірка електронної пошти, соціальних мереж тощо. Електронні пристрої можна використовувати лише за умови виробничої необхідності в них (за погодженням з викладачем).

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). Будь ласка, не забувайте активувати режим «без звуку» до початку заняття.

Під час виконання заходів контролю (термінологічних диктантів, контрольних робіт, іспитів) використання гаджетів заборонено. У разі порушення цієї заборони роботу буде анульовано без права перескладання.

Комунікація

Базовою платформою для комунікації викладача зі студентами є Moodle. Важливі повідомлення загального характеру – зокрема, оголошення про терміни подання контрольних робіт тощо – регулярно розміщуються викладачем на форумі курсу. Для персональних запитів використовується сервіс приватних повідомлень.

Відповіді на запити студентів подаються викладачем впродовж трьох робочих днів. Для оперативного отримання повідомлень про оцінки та нову інформацію, розміщену на сторінці курсу у Moodle, будь ласка, переконайтеся, що адреса електронної пошти, зазначена у вашому профайлі на Moodle, є актуальною, та регулярно перевіряйте папку «Спам».

Очікується, що студенти перевірятимуть свою електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle та реагуватимуть своєчасно. Всі робочі оголошення можуть надсилатися через старосту, на електронну пошту та розміщуватимуться в Moodle. Будь ласка, перевіряйте повідомлення вчасно. Ел. пошта має бути підписана справжнім ім'ям і прізвищем.

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ – 2022-2023 рр.

Місія Запорізького національного університету полягає у формуванні європейського простору освіти, науки і культури європейського рівня, здатного активно впливати на громадську думку, забезпечувати соціальне прогнозування у різних сферах на основі фундаментальних і прикладних наукових досліджень. Запорізький національний університет відіграє важливу роль у розвитку економіки, державних інституцій та громадянського суспільства, надаючи їм знань, компетентностей та ідей, необхідних для забезпечення економічного, політичного та соціального розвитку і зростання.

ГРАФІК НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ 2022-2023 н. р. http://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/1635.ukr.html

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Студенти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених *Кодексом академічної доброчесності ЗНУ*: <https://tinyurl.com/ya6yk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzzlu3>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до *Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається *Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються *Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/yeds57la>.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється *Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті*: <https://tinyurl.com/y8gbt4xs>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються *Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/ycyfw9v>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: *Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; *Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога (061)228-15-84 (щоденно з 9 до 21).

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь-ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ. Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок – п'ятниця з 08.00 до 17.00; субота з 09.00 до 15.00.

ЕЛЕКТРОННЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE): [HTTPS://MOODLE.ZNU.EDU.UA](https://MOODLE.ZNU.EDU.UA)

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресами:

- для студентів ЗНУ - moodle.znu@gmail.com, Савченко Тетяна Володимирівна
  - для студентів Інженерного інституту ЗНУ - alexvask54@gmail.com, Василенко Олексій Володимирович
- У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.

Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

Центр інтенсивного вивчення іноземних мов: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

Центр німецької мови, партнер Гете-інституту: <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocnu/nim>

Школа Конфуція (вивчення китайської мови): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>.